

غیرمستقیم بالا برود. این نشان می‌دهد رقابت‌پذیری ایران تا حدی در گرو متغیرهای خارج از کنترلش است.

در کنار چنین تغییری پتروشیمی‌ها با چالش مازاد ظرفیت جهانی و کاهش ارزش محصولات و حاشیه سود نیز مواجهند. بازار جهانی پتروشیمی، به خصوص در آسیا، با مازاد عرضه شدید به دلیل افزایش ظرفیت تولید در چین و خاورمیانه مواجه است که این مسأله منجر به افت قیمت محصولات و فشرده‌گی حاشیه سود برای همه تولیدکنندگان، از جمله ایران، شده است. رقابت با تولیدکنندگان بین‌المللی و افزایش عرضه از سمت رقاباتی مانند چین هم سبب کاهش ارزش محصولات و حاشیه سود شده، فشار مضاعفی بر بازار صادراتی ایران وارد می‌آورد.

■ آیا موافق این گزاره هستید که بخشی از صنعت پتروشیمی ما از مشکل فرسودگی و روزآمد نبودن تکنولوژی رنج می‌برد؟ دولت و

پتروشیمی جهانی، بویژه در اروپا با هزینه‌های سرسام‌آور انرژی دست‌وپنجه نرم می‌کند که این باعث تعطیلی یا بازسازی واحدها شده است اما در مقابل، تولیدکنندگان آمریکایی به لطف دسترسی به مواد اولیه ارزان (مانند اتان) حاشیه سود بهتری دارند. بنابراین، تنها قیمت پایین کافی نیست؛ بهره‌وری، ارزش افزوده و رقابت نسبی و منطقه‌ای نیز ملاک است.

■ با این حساب کلیت مجلس چه رویکردی نسبت به اصلاح فرمول تأمین خوراک پتروشیمی‌ها دارد؟ اگر این اصلاح به افزایش قیمت خوراک و در نتیجه کاهش مزیت رقابتی واحدها منجر شود. چه تمهیدات قانونی یا حمایتی برای جلوگیری از چنین آسیبی قابل تصور است؟
نرخ خوراک ایران به‌طور مطلق از بسیاری از کشورهای صنعتی (به خصوص در اروپا) و حتی برخی کشورهای منطقه آسیا پایین‌تر

پالایش گاز هویره
خلیج فارس

مجلس برای حل این مشکل چه اقداماتی را می‌توانند در دستور کار قرار دهند؟

بله، تحریم‌های مالی و بانکی، مبادلات تجاری را با مشکل مواجه کرده و دسترسی به تجهیزات روز را محدود می‌کند. زیرا دستیابی به فناوری‌های روز و افزایش بهره‌وری نیاز به سرمایه‌گذاری کلان دارد. از سوی دیگر قوانین پیچیده سرمایه‌گذاری و رویه‌های اداری زمان‌بر هم سرعت نوسازی را کند می‌کند. در چنین شرایطی برخی تمهیداتی که می‌تواند در دستور کار قرار گیرد؛ اجرای طرح مالیات بر آلاینده‌گی و بازگرداندن بخشی از درآمد حاصل از آن به صنعت است تا منبع مالی برای نوسازی و بهبود فناوری باشد. همچنین که ارائه حمایت‌ها و تسهیلات ارزی ترجیحی برای مدرنیزاسیون و تعریف بسته‌های حمایتی مشروط در حوزه سرمایه‌گذاری در بهینه‌سازی مصرف و افزایش بهره‌وری می‌تواند در دستور کار باشد. در تلاش برای نوسازی و افزایش سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی از بومی سازی تجهیزات توسط سازندگان داخلی حمایت می‌کنیم.

است. با این حال، رقبای اصلی ایران در خاورمیانه (مانند قطر و عربستان) که از منابع گازی غنی برخوردارند، به دلایل مختلف قیمت پایه بسیار پایین و سازوکارهای مالی پیچیده‌ای دارند که مستقیماً قابل مقایسه نیست. رقبای اصلی مانند آمریکا و کانادا نیز با نرخ‌های مشابه با حتی پایین‌تر (در مورد کانادا) به صنعت پتروشیمی خود گاز می‌رسانند و دسترسی ارزان به خوراک اتان دارند. در ایران، پتروشیمی‌ها خوراک را با نرخ فرمولی و ترجیحی دریافت می‌کنند، اما محصولات خود را با قیمت آزاد و بین‌المللی در بورس کالا می‌فروشند. این شکاف، فشار هزینه‌ای را به صنایع پایین دست (که خریداران این محصولات هستند) منتقل می‌کند و زنجیره تولید را تحت فشار قرار می‌دهد.

در عین حال فرمول فعلی تعیین نرخ خوراک که میانگینی از قیمت داخلی، صادراتی و هاب‌های اروپایی (هلند و انگلیس) است، در برابر نوسانات و رویدادهای جهانی آسیب‌پذیر است. چنانکه پس از جنگ روسیه و اوکراین و افزایش شدید قیمت گاز در اروپا، این فرمول سبب شد نرخ خوراک پتروشیمی‌های ایران نیز به‌طور

ایران

۵۰